

ANALIZA KREDITNOG PORTFELJA BANAKA NA PODRUČJU EUROPSKE UNIJE

Hrastovšćak, Matea

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:148395>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-01**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet
Preddiplomski stručni studij Poslovne ekonomije
Smjer računovodstvo i financije

**ANALIZA KREDITNOG PORTFELJA BANAKA NA
PODRUČJU EUROPSKE UNIJE**
**ANALYSIS OF THE CREDIT PORTFOLIO OF BANKS IN THE
AREA OF THE EUROPEAN UNION**

Završni rad

Student: Matea Hrastovšćak

JMBAG: 0115082230

Mentor: izv. prof. dr. sc. Ana Ivanišević Hernaus

Zagreb, rujan, 2022.

SAŽETAK

Završni rad obrađuje temu mogućnosti analizu kreditnog portfelja banaka na području Europske Unije. Rad je koncipiran tako da se sastoji od dva dijela. Prvi dio rada je teorijski dio u kojem se definiraju karakteristike kreditnog poslovanja banaka u kojem je objašnjen kredit, njegov značaj u bankovnom poslovanju i postupak njegovog odobravanja. Nadalje će biti objašnjene vrste kredita prema dospelosti. U glavnom dijelu ovog rada objasnit će se kreditni portfelj u bankama Europske Unije i bankama u Republici Hrvatskoj. Kredit, tj. njegova raspoloživost je najvažnija funkcija koju osiguravaju banke uz usluge obavljanja platnog prometa i primanja depozita.

Ključne riječi: financije, kredit, banka, portfelj banaka, depozit

SUMMARY

The final paper deals with the topic of the possibility of analyzing the credit portfolio of banks in the territory of the European Union. The paper is designed to consist of two parts. The first part of the work is the theoretical part in which the characteristics of bank credit operations are defined, in which credit is explained, its significance in banking operations and the procedure for its approval. Furthermore, the types of loans according to maturity will be explained. The main part of this paper will explain the credit portfolio in European Union banks and banks in the Republic of Croatia. Credit, i.e. its availability, is the most important function provided by banks in addition to the services of performing payment transactions and receiving deposits.

Keywords: finance, credit, bank, bank portfolio, deposit

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja	1
1.3. Struktura rada	1
2. KARAKTERISTIKE KREDITNOG POSLOVANJA BANAKA	2
2.1. Kredit	2
2.2. Značaj kredita u bankovnom poslovanju	3
2.3. Postupak odobravanja kredita.....	5
3. VRSTE KREDITA PREMA DOSPIJEĆU	7
3.1. Dugoročni kredit.....	7
3.1.1. Hipotekarni kredit	7
3.1.2. Investicijski kredit	10
3.1.3. Građevinski kredit	11
3.1.4. Projektni kredit	13
3.1.5. Sindicirani kredit	14
3.1.6. Dugoročni kredit za trajna obrtna sredstva	14
3.2. Kratkoročni kredit.....	15
3.2.1. Eskont i eskontni kredit.....	15
3.2.2. Akceptni i avalni kredit	16
3.2.2.1. Akceptni kredit.....	16
3.2.2.2. Avalni kredit	17
3.2.3. Kontokorentni kredit	17
3.2.4. Lombardni kredit.....	18
3.2.5. Rambursni kredit	20
4. KREDITNI PORTFELJ BANAKA U EUROPSKOJ UNIJI.....	22

4.1.	Analiza portfelja prihodujućih kredita europskih banaka.....	22
4.2.	Analiza portfelja neprihodujućih kredita europskih banaka.....	23
5.	KREDITNI PORTFELJ BANAKA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	26
5.1.	Analiza portfelja prihodujućih kredita hrvatskih banaka	26
5.2.	Analiza portfelja neprihodujućih kredita hrvatskih banaka.....	29
6.	ZAKLJUČAK.....	32
7.	LITERATURA	33
8.	PRILOZI	35
8.1.	Popis slika.....	35
8.2.	Popis grafikona	35

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet i cilj ovog završnog rada bio je prikazati portfelja kredita na području Europske unije. U narednim poglavljima ovog završnog rada biti će opisane karakteristike kreditnog poslovanja banaka gdje će se pobliže opisati kredit, njegov značaj u bankovnom poslovanju i postupku odobravanja kredita. Nadalje su opisane vrste kredita prema dospijeću i njihove karakteristike te njihov rok otplate i druga bitna obilježja. Također će se pobliže razraditi rizici vezani za odobravanje kredita i način upravljanja njime.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

Prilikom izrade ovog završnog rada korištena je metoda analize sadržaja iz stručne literature i podataka prikupljenih na mrežnim stranicama. Na temelju svih prikupljenih podataka odabrani su oni najrelevantniji te je u rad sažet potrebni sadržaj kako bi bio što jasniji. Vizualnom prikazu ovog rada pridonose mnoge slike i tablice.

1.3. Struktura rada

Rad je podijeljen u šest cjelina. Prva cjelina ovog rada opisuje njegov predmet i cilj te strukturu. U drugoj cjelini je prikazano kreditno poslovanje banaka kroz definiranje značenja kredita, značenje kredita u bankovnom poslovanju, kao i prikaz postupka odobravanja kredita. Kroz treću cjelinu biti će obrađene vrste kredita na temelju njihove ročnosti, te će svaki od njih biti pobliže definiran i objašnjen. U četvrtom dijelu biti će prikazan kreditni portfelj banaka u Europskoj uniji, kao i pregled i analiza kredita prema namjeni, valuti, kamatnoj stopi, sektorima, te postupak upravljanja rizikom u Europskoj uniji. U petoj cjelini će se izložiti kreditni portfelj banaka u Hrvatskoj, te će se, kao i kod prethodne točke, prikazati pregled i analiza kredita prema već spomenutim kriterijima. U zadnjoj cjelini, zaključku, ovog rada, biti će istaknute bitne informacije i spoznaje prikupljene tijekom izrade ovog rada.

2. KARAKTERISTIKE KREDITNOG POSLOVANJA BANAKA

2.1. Kredit

Kredit je novčani dužničko-vjerovnički odnos u kojem vjerovnik kredita ustupa pravo korištenja određenog iznosa novčanih sredstava dužniku na ugovoreno vrijeme i uz ugovorene uvjete povrata. U širem smislu riječi obuhvaća različite namjenske i nenamjenske kreditne oblike poput novčanih zajmova, robnih i potrošačkih kredita, financ. kredita, poslovnih aranžmana prodaje robe, usluga i izvođenja radova uz odgođenu naplatu, dužničke vrijednosne papire, standby sporazume, otvorene račune i dr. Kao instrument premošćenja tekuće nelikvidnosti, odn. financiranja izvoza, uvoza, potrošnje, investicija ili proizvodnje u razdoblju nedovoljne štednje, kredit je važna poluga gosp. rasta i razvoja. U nedostatku novca, kao sredstva prometa i plaćanja, preko čekova, mjenica i drugih kreditnih instrumenata smanjuje se opasnost od gosp. zastoja, nedovoljne potražnje uz danu ponudu ili pak nedostatka ponude roba i usluga potrebnih za zadovoljenje potražnje. To se posebice očituje kod bankarskih kredita, gdje banke odobravajući kredit stvaraju novac kojim zajmotražitelj može raspolagati za plaćanja. Odobravanje novčanih i nenovčanih kredita zasniva se na povjerenju prema dužniku, odn. ocjeni njegove kreditne sposobnosti i spremnosti vraćanja kredita u dogovorenom roku, uz plaćanje određene naknade u obliku kamate. Kako bi se smanjio rizik od nemogućnosti dužnika da uredno izvršava svoje obveze prema vjerovniku, korištenje kredita često je uvjetovano određenim kreditnim osiguranjem, npr. jamstvom, pravom zaloga pokretnine, založnoga prava na nekretnine i sl.¹

U slučaju kada se zajam daje u novcu može predstavljati sinonim za kredit. Također razlikujemo i poseban ugovor o zajmu gdje je zajmodavac banka, te je ugovor naplatan. Takav ugovor nazivamo bankovnim kreditom koji predstavlja pravni posao gdje banka kao kreditor ustupa svome komitentu određena novčana sredstva uz uvjet da joj on taj novac vrati u ugovorenom roku, te plati pripadajuće kamate.² Bankovni kredit se može definirati i kao kupovina imovine u obliku financijskog potraživanja, koji predstavlja dužnikovu obvezu, na budući tok gotovine dužnika.

Kako potraživanje banke predstavlja za dužnika obvezu otplate, dužnik kreditoru isplaćuje sadašnju vrijednost budućih obveza otplate glavnice uz pripadajuće kamate. Banka se kod ove

¹ Enciklopedija.hr, Kredit, preuzeto 13. rujna 2022. s <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=33841>

² Leko, V., Stojanović, A.: Financijske institucije i tržišta, Ekonomski fakultet, Zagreb, 2018., str. 129

vrste kredita obvezuje korisniku kredita na raspolaganje staviti ugovoreni iznos novčanih sredstava na određeno ili na neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez namjene, dok se korisnik obvezuje banci vratiti dobiveni iznos novca kao i pripadajuće ugovorene kamate.

Bitne karakteristike bankovnog kredita su te da se on odobrava u novcu, uvijek je naplatan, vraća se u ugovorom utvrđenom roku, kao i da je dužnik dužan uz glavnicu platiti i kamate, te da je kod ovog kredita banka kreditor. Iznos kredita kao i njegovi uvjeti odobravanja, korištenja i vraćanja utvrđeni su ugovorom.

Banka može otkazati kredit i prije isteka ugovorenog roka ako je kredit korišten protivno ugovorenoj namjeni, kao i u slučajevima insolventnosti, prestanka pravne osobe ili smrti korisnika. S druge strane korisnik kredita može raskinuti ugovor isključivo prije nego je počeo koristiti kredit. Što se tiče otplate kredita korisnik može vratiti kredit i prije ugovorenog roka, ali je o tome dužan unaprijed obavijestiti banku. Kod prijevremene otplate kredita banka ne može uračunati kamate za vrijeme od dana vraćanja kredita do dana kada je ugovorom trebao biti vraćen.

Pojam kredita se najčešće odnosi na kredite banaka i drugih kreditnih i financijskih institucija, ali taj pojam obuhvaća i ostale kreditne odnose u obliku dužničkih vrijednosnih papira u koje možemo ubrojiti obveznice i blagajničke ili komercijalne zapise, kredite u obliku akceptata i avala i slično.³

2.2. Značaj kredita u bankovnom poslovanju

U današnje vrijeme sva poslovanja odvijaju se u kreditnom okruženju. Zbog potrebe širenja poslovanja krediti su postali dostupni svima a ne samo temeljito provjerenim kupcima. Krediti također pridonose i proizvodnji. Omogućuje nabavu sirovina, lakšu distribuciju i prodaju, veću proizvodnju, bržu i sigurniju naplatu, kao i snižavanje cijena zbog ekonomije razmjera.⁴

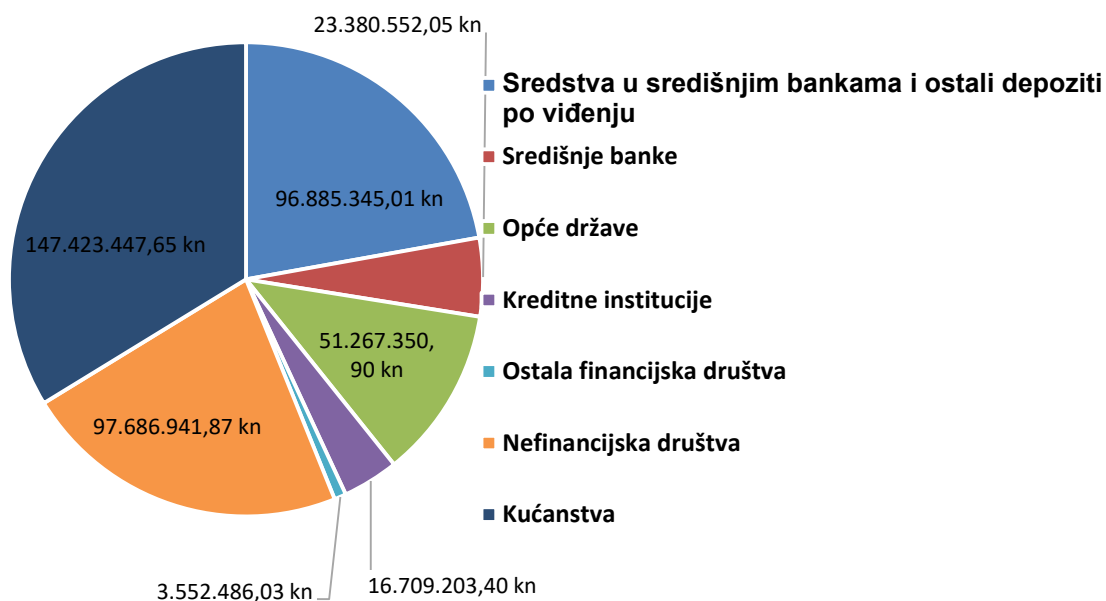
³ Op. Cit. u bilj. 2str. 130

⁴ Ibid., str. 131-132

Na temelju priloženog grafikona 1, može se uočiti kako se najveći broj kredita izdaje kućanstvima, te se također može zaključiti kako kućanstva u velikoj mjeri ovise o kreditima kako bi mogli financirati troškove iznad njihovog budžeta.

Grafikon 1: Kvaliteta kredita na dan 30.06.2022.

Kredit

Izvor: Izrada autora prema podacima HNB-a, Pokazatelji poslovanja kreditnih institucija, objavljen 30. prosinca 2020., dostupno na <https://www.hnb.hr/documents/20182/6b98d0d1-226f-93ce-b9f5-b2f52a0a0595> [13. rujan 2022.]

Kredit funkcionira na način da osoba koja nema dovoljno novčanih sredstava odnosno koja je u novčanom deficitu uzajmljuje novac od osobe koja je u novčanom suficitu, te koja svoja novčana sredstva želi dalje uložiti. Osobe koje pozajmljuju novac, to jest novčano suficitne osoba, na temelju rizika kojeg preuzimaju dobivaju i kamatu, dok novčano deficitne osobe tu istu kamatu plaćaju na temelju korištenja tuđih novčanih sredstava.

Kredit uvelike pridonosi životnim standardima pojedinca jer omogućava masovnu proizvodnju, pomaže kod rješavanja stambenih pitanja, osigurava poduzećima kapital za razvoj i proizvodnju, te osigurava sredstva za plaćanje u slučaju manjka novčanih sredstava.⁵

2.3. Postupak odobravanja kredita

Odobravanje kredita u bankama predstavlja složen proces koji se provodi prema pisanim smjernicama, u strogo formaliziranom postupku, te ga se moraju pridržavati brojni sudionici u kreditnom procesu.

Kod odobravanja kredita poduzećima koristi se standardni postupak koji obuhvaća 6 koraka a to su:

- 1) Prvi kontakt i ponuda kredita - kod prvog kontakta sa zajmotražiteljem kreditni referent utvrđuje njegov komitentski status, odnosno da li mu je to prvi kontakt s bankom ili već posluje s njom, također razmatra njegove potrebe i planove, te ga upoznaje s bankovnim ponudama. Ponuda kredita sadrži podatke o vrsti, namjeni, iznosu i roku kredita, visini kamatne stope i naknada, uvjetima i tehnikama korištenja, visini rate i načinu otplate, kao i kreditnom osiguranju i drugim podacima.
- 2) Nakon što se komitent posavjetuje i razmotri ponudu, on podnosi zahtjev za odobravanje kredita uz obrazloženje potrebe za bančnim financiranjem. Kod kratkoročnih kredita zahtjevi su kratki, posebice kada je riječ o komitentu koji već posluje s bankom, te je time i njegov bonitet poznat, za razliku od novog komitenta za kojeg banka traži više podataka. Kod dugoročnih kredita potrebno je uz zahtjev za odobravanje kredita priložiti i investicijsku dokumentaciju.
- 3) Kreditni referenti obrađuju zahtjev, te za svaki kreditni posao kreditnom odboru priređuju kreditni prijedlog odnosno izvještaj. On predstavlja pisani elaborat u kojem je sadržana analiza poslovanja komitenta, prosudba o opravdanosti kreditiranja i ocjena kreditnog zahtjeva s prijedlogom da se kredit odobri ili ne odobri. Prije upućivanja zahtjeva na donošenje odluke, potrebno je pribaviti mišljenje o

⁵ Op. Cit. u bilj. 2str. 132

prihvatljivosti kolaterala, a pravna služba priprema sporazum o zasnivanju kreditnog osiguranja.

- 4) Na temelju prijedloga stručnih službi, konačnu odluku o kreditu donosi kreditni odbor na tjednim ili dvotjednim sjednicama. Njega čine rukovodeći specijalisti banke koji posjeduju iskustvo, znanje i kvalifikacije potrebne za donošenje razboritih odluka vezanih za odobravanje kredita i upravljanje kreditnim rizicima. On je također odgovoran za ocjenu kreditne sposobnosti zajmotražitelja, kao i njegova kreditnog statusa i sposobnosti otplate kredita. Odluke o pojedinim zahtjevima navedene su u zapisnicima sa sjednica kreditnog odbora, to jest navedena su odstupanja i izmjene pojedinih odluka. Kod nekih odluka kreditnog odbora potrebno je pribaviti i suglasnost nadzornog odbora. Ovlaštenje za odobravanje kredita, do utvrđenih manjih iznosa, može se, osim kreditnom odboru, povjeriti rukovodećim pojedincima ili užim specijalističkim skupinama.
- 5) Na temelju odluke o odobravanju kredita pravna služba ugovor o kreditu. On sadrži vrstu i namjenu kredita, iznos, rok, način otplate, kamatnu stopu, naknade, kreditna osiguranja, rok dok kojeg kreditni dužnik može raspolagati sredstvima kredita i slično.
- 6) Korištenje, naplata, praćenje (tekući nadzor) i zatvaranje kredita - nakon što je ugovor zaključen kreditna kontrola banke odobrava puštanje kredita u tečaj, te se sredstva kredita stavljaju na raspolaganje komitentu. Kredit se počinje naplaćivati nakon puštanja kredita u tečaj ili nakon počeka.⁶

⁶ Op. Cit. u bilj. 2str. 132

3. VRSTE KREDITA PREMA DOSPIJEĆU

3.1. Dugoročni krediti

Dugoročni kredit je svaki kredit koji ima rok dospeljeća dulji od jedne godine, te služi za financiranje većih investicija. Zbog dugog roka na kojeg se odobravaju predstavljaju visoko rizičan posao za vjerovnike te se iz tog razloga kod njihovog odobravanja zahtjeva založno pravo nekretnini, te se često zahtijevaju i drugi oblici osiguranja kao što je solidarno jamstvo jedne ili više osoba, police osiguranja korisnika kredita za slučaj nastanka nesretnog slučaja, osiguranje nekretnine i slično.⁷

Banka dugoročne kredite financira iz novčane štednje jer su to dugoročno slobodna sredstva koja se lako mogu uložiti u kredite s dužim rokom otplate, također ih dijelom financiraju i iz kratkoročnih izvora što baš i nije najsigurnija opcija. Kamatna stopa je kod dugoročnih kredita viša nego kod kratkoročnih jer se u nju uključuje viša premija rizika zbog dužeg roka otplate kredita. Iz razloga što se veliki iznos kredita odobrava za projekt s dužim rokom ostvarenja banke pri odobravanju utvrđuju projekte u koje će kredit biti uložen, vršen monitoring za vrijeme korištenja i nakon iskorištenja kredita, sve s ciljem zaštite od kreditnog rizika zbog čega su povećani i troškovi praćenja kredita.

Kako otplate dugoročnih kredita ne ovisi samo o kreditiranom objektu već i o ukupnom poslovanju i imovini dužnika, dužnik mora u hipoteku dati i druga kreditna osiguranja kao što su pokrića u drugoj fizičkoj imovini, garancije, jamstva, zadužnice i slično. Zbog toga što se kod dugoročnih kredita radi o kompleksnijem projektu i dokumentacija je kompleksnija te zajmotražitelj mora dokazati ekonomsku opravdanost ulaganja, što banka potom provjerava pomoću analize ekonomskih, financijskih i tehničkih karakteristika ulaganja. Kao najznačajnije dugoročne kredite možemo izdvojiti hipotekarni, investicijski, građevinski, projektni, sindicirani kredit i kredit za trajna obrtna sredstva.⁸

3.1.1. Hipotekarni kredit

Hipotekarni kredit je vrsta dugoročnog kredita koji se koristi za kupnju ili održavanje kuće, zemljišta ili drugih vrsta nekretnina. Jedan je od dugoročnih kredita s izrazito dugim rokom otplate. Rok otplate mu iznosi do 20 godina, a nisu rijetkost niti hipotekarni krediti s rokom otplate i do 30 godina. Zajmoprimac pristaje platiti zajmodavcu tijekom vremena, obično u

⁷ Enciklopedija.hr, Kredit, preuzeto 22. rujna 2022. s <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=33841>

⁸ Op. Cit. u bilj. 2, str. 154

nizu redovnih plaćanja koja su podijeljena na glavnicu i kamate. Imovina tada služi kao kolateral za osiguranje kredita.⁹

Zajmoprimac mora podnijeti zahtjev za hipoteku preko željenog zajmodavca i osigurati da ispunjava nekoliko zahtjeva, uključujući minimalne kreditne rezultate i predujam. Zahtjevi za hipotekarni kredit prolaze kroz rigorozan postupak preuzimanja prije nego što dođu do faze zatvaranja. Vrste hipotekarnih kredita razlikuju se ovisno o potrebama zajmoprimca, kao što su konvencionalni krediti i krediti s fiksnom kamatnom stopom. Primjer hipotekarnog kredita jedne banke prikazan je na slici 1.

Postoje četiri vrste hipotekarnih kredita a to su:

- stambeni hipotekarni kredit - koji se odobrava na temelju hipoteke nad stambenim vlasništvom,
- poslovni hipotekarni kredit - gdje se hipotekom osigurava nekretnina s poslovnom svrhom,
- poljoprivredni hipotekarni kredit - koji se odobrava poljoprivrednim poduzećima i farmerima osiguranim poljoprivrednim hipotekama,
- građevinski hipotekarni kredit - koji se odobrava investitorima u građevinske objekte za prodaju, najam ili *leasing*.

⁹ Investopedia, What is a Mortgage?, preuzeto 13. rujna 2022. s <https://www.investopedia.com/terms/m/mortgage.asp>

Slika 1: Primjer hipotekarnog kredita Podravske banke

BL 25/6 2021.

HIPOTEKARNI KREDIT

Korisnici kredita

- > Fizičke osobe, punoljetni državljani Republike Hrvatske
- > Pravne osobe sa registriranim sjedištem u Republici Hrvatskoj

Visina kredita

- > Od 10.000 do 250.000 eura u kunskoj protuvrijednosti
- > Od 80.000 do 2.000.000 kuna

Kamatna stopa

- > Godišnja kamatna stopa na kredite u kunama uz valutnu klauzulu vezanu uz euro – za građane:
 - > **6,07% promjenjiva** (6M NRS3 za EUR + 5,85%, 6M NRS3 za EUR na 1.7.2021. je iznosio 0,22%)
- > Godišnja kamatna stopa na kredite u kunama – za građane:
 - > **6,63% promjenjiva** (6M NRS3 za HRK + 6,50%, 6M NRS3 za HRK na 1.7.2021. je iznosio 0,13%)
- > Godišnja kamatna stopa na kredite u kunama uz valutnu klauzulu vezanu uz euro – za poslovne subjekte:
 - > **3M EURIBOR + 6,90%**, najmanje u visini ugovorene kamatne marže

Naknada

- > Bez naknade

Rok otplate

- > Do 20 godina

Valuta vraćanja kredita

- > U jednakim mjesečnim anuitetima – za građane
- > U jednakim mjesečnim, tromjesečnim ili polugodišnjim obrocima – za poslovne subjekte

Reprezentativni primjer

Valuta kredita	EUR	HRK
Glavnica kredita	50.000,00 EUR	400.000,00 HRK
Rok otplate (godina)	15	15
Naknada	Bez naknade	Bez naknade
Iznos naknade za odobrenje kredita	Bez naknade	Bez naknade
Redovna kamatna stopa	6,07%	6,63%
Efektivna kamatna stopa (EKS)	6,25%	6,84%
Ukupan iznos kamate za razdoblje otplate	26.288,00 EUR	232.354,00 HRK
Visina mjesečnog anuiteta	424,00 EUR	3.513,00 HRK
Ukupan iznos za otplatu	76.288,00 EUR	632.354,00 HRK
Trošak vođenja odobrenog kredita	120,00 HRK	120,00 HRK

Navedeni uvjeti kreditiranja i reprezentativni primjer namijenjeni su isključivo za dobivanje osnovnih informacija te se ne mogu koristiti u drugu svrhu i nisu obavezujući za Banku. Za avo dodatne informacije o kreditu obratite se u najbližu poslovnicu Banke ili na Info telefon 072 20 20 20.

072 20 20 20

www.poba.hr

info@poba.hr

Izvor: Podravska banka, Hipotekarni kredit, dostupno na: https://www.poba.hr/wp-content/uploads/2018/07/Hipotekarni_kredit_od_1.7.2021.pdf

Ovu vrstu kredita odobravaju banke, štedionice i specijalne hipotekarne institucije građanima kao stambene kredite i poduzećima uz uvjet pokrića u nekretninama. Preko njih se financira kupnja zemljišta, izgradnja stambenih objekata, kao i svaka izgradnja, dovršenje, nadogradnja, rekonstrukcija i adaptacija građevina. Također se njime može financirati i kupovina objekata koji su u procesu izgradnje. Kamatna stopa kod hipotekarnog kredita može biti fiksna ili promjenjiva.

Kod hipotekarnog kredita najvažniju ulogu ima hipoteka. Hipoteka predstavlja pisanu ispravu na temelju koje kreditor stječe založno pravo nad tom nekretninom. Ona se zasniva na stvari, najčešće nad nekretninom bez predaje stvari u posjed kreditoru, ali on na temelju te isprave ne stječe posjed nad tom stvari.¹⁰

Pri donošenju odluka o iznosu hipotekarnog kredita i kolateralu kojeg se uzima pod hipoteku, od velike važnosti je LTV, *loan-to-value* (hrv. kredit-u-vrijednost). LTV predstavlja omjer mjere pokrića kredita kolateralom, a izračunava se kao odnos sadašnje nominalne vrijednosti kredita i tržišne ili procijenjene vrijednosti kolaterala. Za dobru osiguranost kredita, LTV mora biti manji ili jednak 1, to jest 100%, dok je kod hipotekarnih kredita taj postotak u iznosu od 50% do 80%. Pri odobravanju nižeg iznosa kredita u odnosu na vrijednost nekretnine, kreditori osiguravaju da će i prilikom mogućnosti pada vrijednosti nekretnine njenom prodajom naplatiti svoje potraživanje.

3.1.2. Investicijski kredit

Investicijski kredit se odobrava za investicijska ulaganja, a visina kredita ovisi o kreditnoj sposobnosti pravne osobe. Rok povrata je od 1 do 10 godina uz grace period do 12 mjeseci, a dinamika otplate ugovara se s klijentom.¹¹

Namijenjeni su za financiranje poslovne djelatnosti, renoviranja ili širenja poslovnih pogona, kao i rekonstrukcije, također se koriste i kod kupnje opreme, strojeva i svih potrebnih dijelova za proizvodnju. Investicijski krediti koriste se i kod kupnje nekretnina koje će se koristiti za poslovanje, izgradnje poslovnih prostora i slično. Koriste se također kod kupnje novih i rabljenih plovila koje se koriste u komercijalne potrebe, kao i za refinanciranje dugoročnih kredita korištenih za financiranje investicija.¹²

Investicijski kredit je ekonomski najkorisniji jer je u izravnoj vezi s razvojem ekonomije i ekonomskim rastom, ali je za banku i najsloženiji oblik kreditiranja.¹³

¹⁰ HNB, Sudužnik - jamac - založni dužnik, preuzeto sa: https://www.hnb.hr/-/sudužnik-jamac-zalozni-dužnik?p_1_back_url=%2Fweb%2Fguest%2Fpretraga%3Fq%3Dhipoteka

¹¹ OTP banka, Investicijski kredit, preuzeto 14. rujna 2022. s <https://www.otpbanka.hr/mali-srednji-poduzetnici/investicijski-kredit>

¹² OTP banka, Investicijski kredit, preuzeto 22. rujna 2022. s <https://www.otpbanka.hr/mali-srednji-poduzetnici/investicijski-kredit>

¹³ Gregurek, M.: Poslovanje banaka, RRIF Visoka škola za financijski menadžment, Zagreb, 2015., str. 101

Kod podnošenja zahtjeva za kredit investitor mora banci dostaviti i investicijsku studiju u kojoj se nalazi investicijsko-tehnička dokumentacija, kao i ostalu dokumentaciju kojom dokazuje isplativost ulaganja. Kada se podnosi zahtjev za manje iznose i projekte, banki se dostavlja poslovni plan, dok se kod nabavke osnovnih sredstava banci dostavlja samo ekonomsko obrazloženje ulaganja. Banka kod odobravanja kredita analizira niz elemenata kao što su visina i struktura ulaganja, dinamika ulaganja, izvori financiranja, strukturu investicije, vrijednost poduzeća, njegova proizvodna i tržišna snaga, financijska izvješća, potražnju na tržištu kao i mnogi drugi od kojih je najvažnije utvrđivanje hoće li projekt generirati pozitivan novčani tok koji će osigurati otplatu kredita.¹⁴

Kredit se može koristiti jednokratno ili sukcesivno kod plaćanja dobavljačima ili izvođačima radova, a tek manjim dijelom na račun korisnika. Može se koristiti do najviše dvije godine za vrijeme kojih banka naplaćuje interkalarnu kamatu, te do tada investicija mora biti privedena kraju.

Kredit se otplaćuje prema otplatnom planu sastavljenom na temelju procijenjenog roka povrata sredstava, kao i prema ciklusu prihoda, troškova i novčanom toku na način da se glavnica počinje otplaćivati nakon iskorištenja u jednakim amortizacijskim ratama polugodišnje, iznimno se pojavljuje situacija da se otplaćuje mjesečno, kvartalno ili godišnje. Rok otplate investicijskog kredita traje do nekoliko godina, kod manjih projekata i nabavke opreme, dok kod složenijih projekata traje do 12 godina. Kao instrument osiguranja, koriste se hipoteke na kreditiranim objektima, ali pošto ti objekti nemaju vrijednosti u slučaju lošeg izbora investicije, koriste se i dodatna osiguranja kao što su mjenice i zadužnice, sudužništvo drugih poduzeća, police osiguranja nekretnine u korist banke, depoziti, cesije potraživanja, garancije banaka i države i budući prihodi.¹⁵

3.1.3. Građevinski kredit

Građevinski kredit dugoročni kredit s višom kamatom koji osigurava sredstva potrebna za izgradnju stambene nekretnine. Krediti za izgradnju obično traju jednu godinu. Za to vrijeme nekretnina mora biti izgrađena i izdana uporabna dozvola.

¹⁴ Op. Cit. u bilj. 2str. 167-168

¹⁵ Ibid., str. 168

Građevinski krediti obično imaju promjenjive stope koje se kreću gore-dolje s glavnom stopom. Stope građevinskih kredita obično su više od tradicionalnih stopa hipotekarnih kredita. Uz tradicionalnu hipoteku, stambeni objekt djeluje kao kolateral. Ako se kasni s uplatama, zajmodavac može zaplijeniti stambeni objekt. Kod kredita za izgradnju kuće zajmodavac nema tu mogućnost, pa te kredite obično smatra većim rizikom. Budući da su krediti za izgradnju kratki i ovise o završetku projekta, potrebno je zajmodavcu dati vremenski raspored izgradnje, detaljne planove i realan proračun. Nakon odobrenja, zajmoprimac će biti stavljen na nacrt ili raspored izvlačenja koji prati faze izgradnje projekta i od njega se obično očekuje da plaća samo kamate tijekom faze izgradnje. Za razliku od osobnih kredita kod kojih se plaća paušalno, zajmodavac isplaćuje novac u fazama kako radovi na novom domu napreduju. Ova izvlačenja obično se događaju kada su glavne prekretnice dovršene, na primjer, kada su postavljeni temelji ili počinje uokvirivanje kuće. Zajmoprimci su obično dužni samo otplatiti kamate na sva sredstva koja su do sada povučena do završetka izgradnje.¹⁶

Dok se kuća gradi, zajmodavac ima procjenitelja ili inspektora koji provjerava kuću tijekom različitih faza izgradnje. Ako procjenitelj to odobri, zajmodavac vrši dodatna plaćanja izvođaču, poznata kao izvlačenja. Može se očekivati između četiri i šest inspekcija za praćenje napretka.

Ovisno o vrsti građevinskog kredita, zajmoprimac bi mogao pretvoriti građevinski kredit u tradicionalnu hipoteku nakon što je kuća izgrađena. To je poznato kao trajni kredit od izgradnje. Ako je kredit namijenjen samo za fazu izgradnje, od zajmoprimca se može tražiti da dobije zasebnu hipoteku namijenjenu isplati kredita za izgradnju.

Neke stvari koje se mogu koristiti za pokrivanje građevinskog kredita uključuju:

- troškovi zemljišta,
- rad izvođača,
- građevinski materijal
- dozvole

Dok predmeti poput kućnog namještaja općenito nisu pokriveni zajmom za izgradnju, mogu se uključiti stalni elementi poput kućanskih aparata i uređenja okoliša.¹⁷

¹⁶ Bankrate, What are construction loans and how do they work?, preuzeto 14. rujna 2022 s <https://www.bankrate.com/mortgages/construction-loans-explained/>

¹⁷ Op. Cit. u bilj. 2, str. 168-169

3.1.4. Projektni kredit

Projektni kredit predstavlja specijalno i dugoročno financiranje velikih i skupih projekata koje je zasnovano na novčanom toku koji se proizaći iz samih projekata. Bitno je za naglasiti kako se uložena sredstva vraćaju kroz očekivane novčane tokove koji će se u budućnosti ostvariti a ne kroz vrijednost objekta, te uspjeh projekta ovisi o koordiniranom sudjelovanju izvođača radova, zajmodavaca, dobavljača, ulagača, a često takvi projekti imaju i državnu potporu. Kod ovog kredita izrazito je važna detaljna procjena rizika izgradnje, rizika upravljanja projektom i rizika prihoda iz projekta, kao i njihovoj alokaciji između investitora, kreditora i ostalih strana kroz ugovorne obveze.

Zbog složenosti i zahtjevnosti projekata, te zbog dužeg vremena trajanja i visine rizika kojeg nose sa sobom potrebno je udruživanje više ulagača kod financiranja projekata. Još jedan razlog zbog kojeg je potrebno udruživanje ulagača je i veličina i raznolikost izvora i instrumenata financiranja koji nadilaze mogućnostima pojedinačnog investitora. Sudionici kod financiranja projekta izdvajaju projekt u zasebnu pravnu osobu, to jest u posebno projektno društvo, koja je nositelj projekta. Oni u projekt unose potrebni vlastiti kapital i znanje, organiziraju i vode ulaganje u projekt, kontroliraju projektno društvo te upravljaju projektom.

Sudionici dijele rizike u projektu razmjerno svom angažmanu. Kreditori osiguravanjem dodatnog financiranja stječu potraživanja prema društvu, te zbog činjenice da se projekt samofinancira ne ispituju kreditnu sposobnost sponzora već na temelju složenih stručnih analiza ocjenjuju izgleda za uspjeh projekta.

U financiranje projekta uključuju se poduzeća, domaće, a nekad i strane banke, mirovinski i nekretninski fondovi i osiguravatelji. Projektni kredit najčešće koriste investitori s glavnom djelatnosti izgradnje nekretnina jer to predstavlja povoljniji model financiranja od hipotekarnih kredita.

Kada je projekt priveden kraju i spreman nositi prihod ili biti prodan, uložena sredstva vraćaju se kroz prihode koje on ostvaruje ili kroz prodajnu cijenu objekta, te se na taj način otplaćuje kredit kao i sva uložena sredstva korištena za realizaciju projekta.¹⁸

¹⁸ Op. Cit. u bilj. 2, str. 168-169

3.1.5. Sindicirani kredit

Sindicirani krediti posebna su vrsta kredita koja obuhvaća dvije ili više prvorazrednih banaka kao kreditora, svaka s udjelom u kreditu, a jedna djeluje kao agent. Agent je odgovoran za koordinaciju odnosa između Kreditoprimca i svih sudjelujućih banaka, a obuhvaća prikupljanje, uplatu i otplatu sredstava Kreditorima. Kreditoprimci mogu jednostavnije i brže dobiti veći iznos kredita jednostavnim procesom posudbe, a uvjeti i odredbe financiranja obuhvaćeni su objedinjenim nizom dokumenata. Isto tako, Kreditoprimci imaju korist od komuniciranja sa samo jednom bankom umjesto posebno sa svakom bankom iz niza banaka. Sindicirani krediti obično se daju prvorazrednim klijentima koju su zbog svojih izvrsnih poslovnih rezultata privlačni partneri stranim i domaćim ulagačima.¹⁹

3.1.6. Dugoročni kredit za trajna obrtna sredstva

Namjena ovih kredita je omogućiti financiranje nabave trajnih obrtnih sredstava.²⁰

Karakteristike ovih kredita su:

- krediti se odobravaju u kunama i uz valutnu klauzulu,
- rok otplate do 5 godina,
- instrumenti osiguranja određuju se u dogovoru s Korisnikom kredita sukladno internim aktima Banke,
- kamatna stopa određuje se ovisno o bonitetu klijenta

Dugoročni krediti za trajna obrtna sredstva odobravaju se poduzećima kojima je potrebno više od jedne godine kako bi od nabave sirovina, proizvodnjom, ostvarila gotov proizvod od čije bi prodaje mogli naplatiti potraživanje. Kredit se može koristiti jednokratno ili sukcesivno, isplatom na račun korisnika ili izravno dobavljaču na temelju faktura ili ugovora. Rok za vraćanje kredita ovisi o duljini proizvodno - prodajnih ciklusa, koji može trajati do pet, a iznimno do sedam godina. Kako bi se osiguralo vraćanje kredita koriste se mjenice i zadužnice, založno pravo na nekretninama, police osiguranja, sudužništvo i cesija potraživanja.²¹

¹⁹ PBZ, Sindicirani kredit, preuzeto 14. rujna 2022. s <https://www.pbz.hr/velika-poduzeca/sindicirani-kredit.html>

²⁰ Istarska Kreditna Banka, Krediti za trajna obrtna sredstva, preuzeto 15. rujna 2022. s <http://www.ikb.hr/hr/kredit-za-trajna-obrtna-sredstva>

²¹ Op. Cit. u bilj. 2, str. 174

3.2. Kratkoročni kredit

Kratkoročni kredit je vrsta kredita koji se dobiva za podršku privremene osobne ili poslovne potrebe za kapitalom. Budući da se radi o vrsti kredita, uključuje otplatu glavnog iznosa s kamatama do određenog datuma dospijea, koji je obično u roku od godinu dana od dobivanja kredita.²²

Bitna karakteristika koja razlikuje kratkoročne kredite od dugoročnih je rok dospijea koji kod kratkoročnih kredita iznosi jednu godinu. Oni služe za financiranje tekućih poslovnih djelatnosti, kao i za svakodnevnu potrošnju u situacijama kada se jave problemi s likvidnošću. U kratkoročne kredite možemo ubrojiti eskontni, akceptni, avalni, kontokorentni, lombardni i rambursni kredit.²³

Zbog činjenice da se ugovorene kamatne stope kod potrošačkih kredita često ne mijenjaju ovisno o tržišnim uvjetima izloženi su riziku kamatnih stopa. Kako bi se banke zaštitile od kamatnog rizika u kamatnu stopu na kredit ugrađuju visoku premiju rizika čime osiguravaju profitabilnost kredita.²⁴

3.2.1. Eskont i eskontni kredit

Eskontni kredit predstavlja kratkoročni kredit koji se najčešće temelji na robnom zalogu mjenice, te na temelju nje banke stječu određeno potraživanje prije njegova dospijea, uz naplatu eskonta koji predstavlja svojevrsnu kamatu. Kamata se odnosi na period od isplaćivanja eskontnog kredita do trenutka dospijea naplate mjenice. On se odobrava na kraći rok od par mjeseci koliki je i rok dospijea mjenice, zbog čega se i smatra kratkoročnim kreditom. Zbog mogućnosti banke da eskontnu mjenicu reeskontira kod središnje banke eskontni kredit smatra se likvidnim, te time i povoljnijim oblikom kredita.²⁵

²² Corporate Finance Institute, Short-term loan, preuzeto 15. rujna 2022. s <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/finance/short-term-loan/>

²³ Enciklopedija.hr, Kredit, preuzeto 22. rujna 2022. s <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=33841>

²⁴ Rose, Peter S., Sylvia, Conway Hudgins, (2015.), Upravljanje bankama i financijske usluge, 8. Izdanje, Zagreb, Mate, str. 593

²⁵ Enciklopedija.hr, Kredit, preuzeto 22. rujna 2022. s <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=33841>

3.2.2. Akceptni i avalni kredit

Akceptni i avalni krediti spadaju u nenovčane kredite koji preuzimaju obveze na temelju mjenica kojima se banka na neizravan način obvezuje za komitentov račun. Kod ove vrste kredita banka komitentu ne stavlja na raspolaganje novac već mu na temelju danog akcepta ili avala na mjenici pozajmljuje svoj poslovni ugled, kao i vlastitu kreditnu sposobnost te na temelju toga povećava kvalitetu mjenice.²⁶

3.2.2.1. Akceptni kredit

Akceptni kredit je kredit kod kojeg banke umjesto da komitentu stavljaju sredstva na raspolaganje, daju kreditnu sposobnost i ugled. Zbog toga se ova vrsta kredita smatra kreditom za preuzimanje obveze. Banka akceptira mjenicu koju korisnik kredita na temelju ugovorenog akceptnog kredita trasira na nju, te se na taj način banka obvezuje u slučaju ako dužnik ne ispuni mjenično potraživanje do njenog dospijeca u ime komitenta podmiriti obvezu.

Nakon što se usmeno dogovori ugovor s bankom ugovorom se utvrđuju svi osnovni elementi akceptnog kredita kao što su iznos do kojeg bankovni komitent može vući mjenice na banku, način osiguranja vraćanja kredita, rok trajanja kredita, visina provizije i troškova koje banka naplaćuje i slično. Banka kod ugovaranja kredita određuje akceptni limit, te s komitentom dogovara kreditni limit. Ona mu odobrava da on ili neka druga osoba po njegovom ovlaštenju na nju vuče jednu ili više mjenica do ugovorenog kreditnog limita. Komitent banci ne plaća kamatu nego akceptnu proviziju na temelju pozajmljenog boniteta.

Banka akceptne kredite odobrava samo svojim provjerenim i sigurnim komitentima čije poslovanje im je poznato i s kojima su u stalnom poslovnom odnosu. Akceptni kredit odvojen je od glavnog trgovačkog posla, te služi za čisto financiranje dok trasant u praksi iskupljuje mjenicu dan prije dospijeca kao dužnik u komercijalnom kreditnom poslu jer je akcept i odobren za tu svrhu. Mnogi poslovni partneri zbog sigurnosti traže bankovni akcept, što je česta pojava u robnom prometu zemalja a ponajviše u međunarodnom prometu. Banka može akceptirati mjenice bez pokrića kada se radi o stalnim ili provjerenim komitentima ili s pokrićem gdje se prethodno zalaže roba ili trgovačka dokumentacija.²⁷

²⁶ Op. Cit. u bilj. 2, str. 138-139

²⁷ Ibid. str. 39-40

3.2.2.2. Avalni kredit

Avalni kredit je oblik kratkoročnog kredita kojim banka osigurava tražiocu davanje avala na njegove mjenične obveze do ugovorenog avalnog limita. Takvoj mjenici podiže se vrijednost, jer lakše cirkulira u prometu i lakše se eskontira. U međunarodnoj razmjeni je česta i banke je uz pokriće i proviziju daju svojim komitentima uvoznicima pri kupnji robe na kredit. U takvim slučajevima se na mjenici koju izvoznik trasira na uvoznika, a uvoznik akceptira, bankovnim avalom utvrđuje uvoznikov akcept i omogućuje izvozniku da dođe do prvoklasne mjenice.²⁸

On predstavlja kratkoročni bankovni kredit na temelju kojeg banka svome komitentu daje jamstvo odnosno aval na njegovu mjeničnu obvezu ali samo do visine ugovorenog iznosa avalnog kredita. Na temelju danog jamstva povećava se kvaliteta i vrijednost mjenice. Avalnim kreditom banka daje neopozivo i bezuvjetno jamstvo da će u slučaju izostanka podmirenja komitentove obveze na temelju mjenice ona to sama učiniti kao jamac. Zbog uloge jamca avalni kredit za banku donosi potencijalnu obvezu.

Avalni krediti se često javljaju kod međunarodne obveze kada se uvozi roba jer se pomoću danog jamstva vrijednost robe podiže.²⁹

3.2.3. Kontokorentni kredit

Kontokorentni kredit je vrsta kredita koja se odobrava u korist otvorenog tekućeg računa komitenta. Odobravanjem kontokorentnog kredita komitent se može služiti iznose iznad visine vlastitih sredstava na računu. Komitent može koristiti kredit do određenog kreditnog limita ili do nekog nižeg iznosa od ugovorenoga ovisno o njegovim potrebama. Kod korištenja kredita komitent plaća kamatu isključivo na iskorišteni dio, dok na neiskorišteni dio plaća banci proviziju. Kontokorentni kredit predstavlja vrlo raširen oblik kratkoročnog kredita, te uvelike pomaže komitentu kod kratkoročne nelikvidnosti. Iako predstavlja kratkoročni oblik financiranja kojemu je rok dospijeća do jedne godine u praksi on dobiva značaj dugoročnog kredita iz razloga što se višekratno produžuje ugovor. Kod korištenja kontokorentnog kredita kamatna stopa je viša u usporedbi s ostalim vrstama kredita jer banke za potrebe njegova korištenja moraju održavati viši stupanj likvidnosti.³⁰

²⁸ WMD, Avalni kredit, preuzeto 16. rujna 2022. s <https://webhosting-wmd.hr/rjecnik-pojmovi-a/web>

²⁹ Enciklopedija.hr, Kredit, preuzeto 13. rujna 2022. s <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=33841>

³⁰ Enciklopedija.hr, Kredit, preuzeto 22. rujna 2022. s <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=33841>

Kontokorentni kredit spada pod najčešće i najpraktičnije bankovne kratkoročne kredite jer se odobrava brzo i jednostavno, bez posebne dokumentacije i dugotrajnih procedura. Ovaj kredit je izrazito pogodan za prilagodbu likvidnosti jer se korisni ovisno o potrebama komitenta. Na temelju toga što banka svoje komitente redovito provjerava po pitanju financijskog poslovanja, kao i prethodnih iskustva i poznavanja korisnika, kredit se odobrava bez instrumenata osiguranja vraćanja. U rijetkim slučajevima banka može tražiti mjenicu kao kolateral.

Koristi se povremeno, ovisno o potrebama korisnika u slučajevima nužde, korištenja povoljnih poslovnih prilika na tržištu, za davanje avansa, kod pokrića za otvaranje akreditiva, kao pokriće kod traćenja jamstva, za predfinanciranje, kod plaćanja zbog dobivanja popusta, kod sezonskih ili povremenih prekoračenja, te kao kredit za premošćivanje.

Kontokorentni kredit otvara se izričito uz pristanak banke, uz posebni pisani ugovor zaključen između banke i korisnika kredita u kojemu se navode uvjeti kao što su iznos kredita, rok trajanja i način obnavljanja, visina aktivne i pasivne kamatne stope po kontokorentu, provizije, uvjeti kod otkaza kredita, kao i način valutiranja.

Kredit se vraća na način da se kod svake uplate na tekući račun uzimaju sredstva za pokriće kredita. Što se tiče kamatnih stopa bitno je za naglasiti kako se aktivna kamatna stopa primjenjuje na iskorišteni dio kredita, a na pozitivni dio primjenjuje pasivna kamatna stopa, dok se na neiskorišteni dio kredita kojeg je banka odobrila i za kojeg je osigurala sredstva može naplatiti provizija.³¹

3.2.4. Lombardni kredit

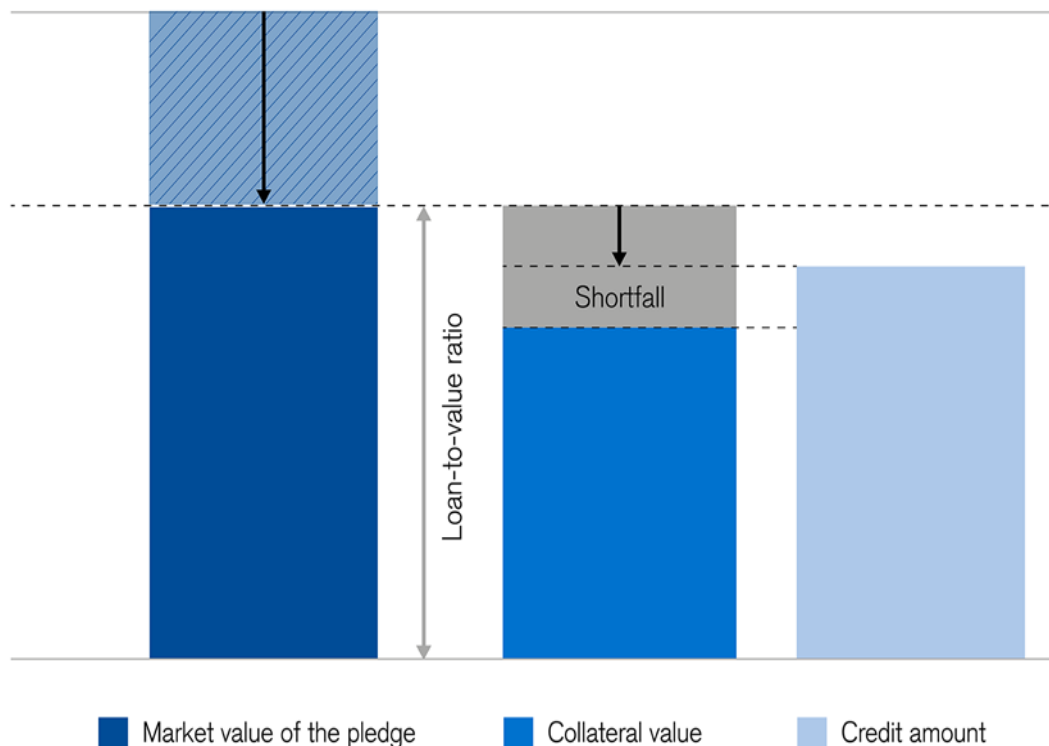
Lombardni kredit (slika 2.) predstavlja kratkoročni kredit koji se temelji na zalogu vrijednosnica ili pokretnih stvari. Usprkos tome što ostaju u vlasništvu komitenta oni su u posjedu banke sve do trenutka otplate. Predmeti lombarda najčešće su predmeti od plemenitih kovina, vrijednosnice, umjetnička djela, te druge pokretnine. Založeni predmeti predstavljaju predstavljaju svojevrsan instrument osiguranja vraćanja kredita, te ih banka ima pravo

³¹ Op. Cit. u bilj. 2, str. 142-143

prodati ako dužnik nije u stanju vratiti uzeti kredit te se na taj način naplatiti. Lombardni kredit odobrava se na razdoblje od nekoliko dana pa sve do nekoliko mjeseci.³²

U zamjenu za kredit od likvidnih vrijednosnih papira, kao što su dionice, obveznice ili investicijski fondovi, od zajmodavca se može zatražiti kreditnu liniju koja se može koristiti u bilo kojem trenutku tijekom unaprijed dogovorenog razdoblja. Lombardni krediti na taj način omogućuju povećanje likvidnosti bez potrebe za prodajom vrijednosnih papira. Imati kreditnu liniju jedna je od mnogih prednosti lombardnih kredita, a to je i razlog zašto su poznati kao posebno fleksibilni.³³

Slika 2: Shematski prikaz pada tržišne vrijednosti lombardnog kredita

Izvor: Credit Suisse, *Pledge your assets instead of selling them. Lombard loans create liquidity.*, dostupno na: <https://www.credit-suisse.com/ch/en/articles/private-banking/anlagen-verpfaenden-statt-verkaufen-der-lombardkredit-verschafft-liquiditaet-201907.html>

³² Enciklopedija.hr, Kredit, preuzeto 22. rujna 2022. s <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=33841>

³³ ENNESS GLOBAL, What is a Lombard Loan?, preuzeto 17. rujna 2022. s <https://www.ennessglobal.com/portfolio-finance/lombard-loans>

Kod lombardnog kredita bino je naglasiti lombardnu stopu koja predstavlja kamatnu stopu koju kreditor zaračunava na lombardni kredit. Lombardne institucije kod određivanja lombardne stope slijede stopu središnje banke na njene relombardne kredite banaka. Ova stopa je većinom viša od eskontne stope ili od usporedivih tržišnih kamatnih stopa za kratkoročne međubankovne pozajmice jer je ona svojevrsna kazna bankama što kredit za likvidnost nisu mogli do drugih banaka na tržištu.³⁴

3.2.5. Rambursni kredit

Rambursni kredit je vrsta akceptnog kredita koji se odobrava na temelju robnih dokumenata koji se prenose na banku. Primjenjuje se kod uvoza robe iz prekomorskih zemalja, te ga banke odobravaju uz davanje avala na mjenici čime izvozniku osiguravaju isplatu mjenice po dospijeću.³⁵

Kod rambursnih kredita razlikujemo dvije vrste rambursa:

- direktni ramburs
- indirektni ramburs

Direktni ramburs

Kod direktnog rambursa sudjeluju uvoznik, izvoznik, banka uvoznika i banka izvoznika. Uvoznik vuče mjenicu na svoju banku koja je akceptira i predaje izvozniku, ali tek nakon što izvoznik dostavi robne dokumente. Nakon što kupac plati mjenicu svojoj rambursnoj banci ona mu predaje dokumente kojima preuzima robu, te na temelju toga možemo zaključiti kako je ramburs povezan s osnovnim trgovačkim poslom.³⁶

Indirektni ramburs

S druge strane indirektni ramburs uključuje uvoznika, izvoznika, banku uvoznika, banku izvoznika i rambursnu banku koja predstavlja banku iz nekog od svjetskih financijskih centara. On omogućuje kupnju robe na kredit zbog boniteta svjetski poznate banke. Indirektni ramburs također pridonosi tome da je uvoznik siguran da će mu biti isporučena točno ona

³⁴ Op. Cit. u bilj. 2, str. 146

³⁵ FIMA VRIJEDNOSNICE, Riječnik, preuzeto 17. rujna 2022. s <https://fima-vrijednosnice.hr/podrska/rjecnik/r/>

³⁶ Op. Cit. u bilj. 2, str. 149-150

roba koju je i naručio. S druge strane izvoznik na temelju primljene mjenice od prvoklasne banke osigura naplatu robe, te je ta vrsta mjenice lako unovčiva.³⁷

Na temelju sklopljenog ugovora između uvoznika i izvoznika uvoznik daje nalog svojoj banci da pribavi akcept poznate banke iz treće zemlje u korist izvoznika. Njegova banka ugovara ramburs s tom bankom, te o tome informira izvoznika. Nakon toga izvoznik pribavlja robne dokumente naslovljene na rambursnu banku kojima dokazuje isporuku prema dogovorenim uvjetima, te trasira mjenicu na rambursnu banku. Na temelju pokrića u robnim dokumentima rambursna banka akceptira mjenicu i dostavlja je banci izvoznika koja je potom uručuje izvozniku. Izvoznik zatim ima izbor akceptiranu mjenicu naplatiti od rambursne banke o dospijeću, unovčiti je eskontiranjem kod banke ili može njome platiti obveze. Rambursna banka robne dokumente drži kao osiguranje za dani akcept, a uručuje iz uvozniku putem njegove banke tek nakon što iz on iskupi dostavljanjem novčanog pokrića.³⁸

³⁷ Op. Cit. u bilj. 2, str. 148-149

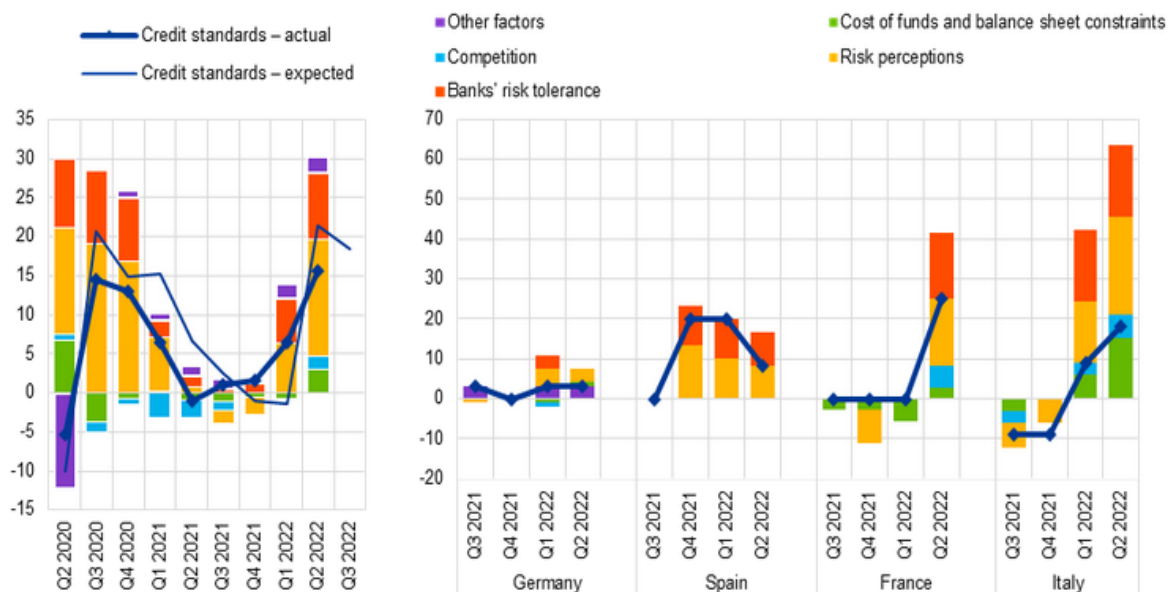
³⁸ Ibid., str. 148-149

4. KREDITNI PORTFELJ BANAKA U EUROPSKOJ UNIJI

4.1. Analiza portfelja prihodojućih kredita europskih banaka

Prema anketi o kreditiranju banaka u europodručju iz srpnja 2022., kreditni standardi, tj. interne smjernice banaka ili kriteriji za odobravanje kredita ili zajmovi ili kreditne linije poduzećima znatno su se pooštrili (Slika 3) u drugom tromjesečju 2022. Što se tiče zajmova kućanstvima za kupnju kuća, banke europodručja izvijestile su o snažnom neto pooštavanju kreditnih standarda dok su kreditni standardi za potrošačke kredite i druge zajmove kućanstvima umjereno pooštreni. U kontekstu visoke neizvjesnosti, stalnih poremećaja u opskrbnom lancu i visokih cijena energije i inputa, banke navode percepciju povećanog rizika i manje tolerancije na rizik kao čimbenike koji stoje iza neto pooštavanja kreditnih standarda za tvrtke. Budući da monetarna politika postaje sve manje popustljiva, banke europodručja također su izvijestile da su njihovi troškovi sredstava i bilančna ograničenja pridonijeli pooštavanju kreditnih standarda za zajmove poduzećima i kućanstvima.³⁹

Slika 3: Promjene u kreditnim standardima za zajmove ili kreditne linije poduzećima

Izvor: ECB, July 2022 euro area bank lending survey, 2019., preuzeto sa: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2022/html/ecb.pr220719~9b59c279bf.en.html>

³⁹ ECB, July 2022 euro area bank lending survey (2022.), preuzeto 17. rujna 2022. s: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2022/html/ecb.pr220719~9b59c279bf.en.html>

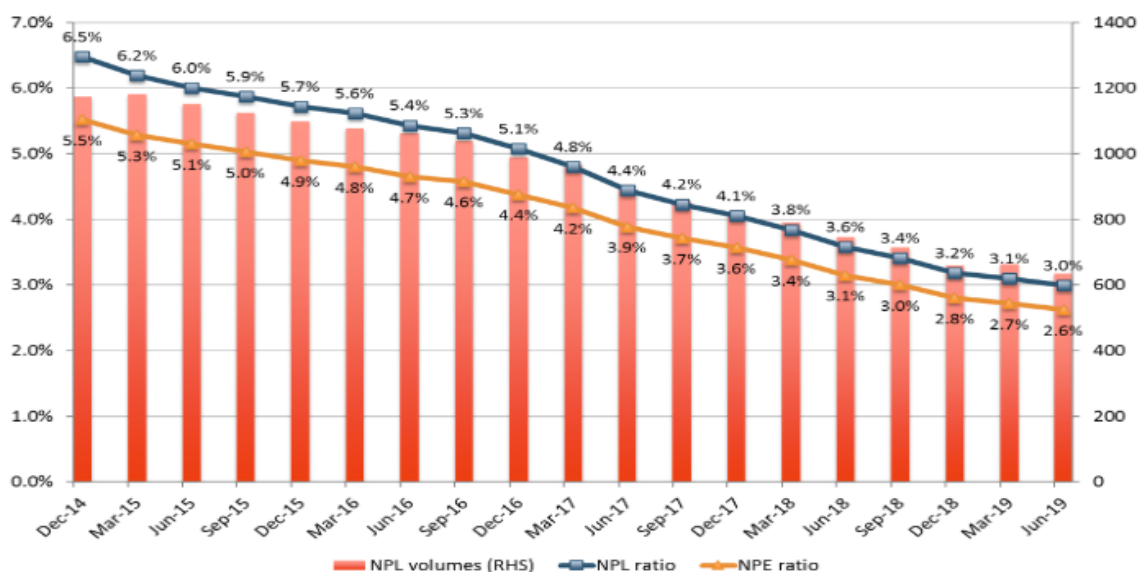
Uvjeti i odredbe dogovoreni u ugovorima o zajmu su se pooštrili za zajmove poduzećima i zajmove kućanstvima u drugom tromjesečju 2022. Za zajmove poduzećima, to je bilo uglavnom zbog znatnog povećanja marži na rizičnije kredite, dok su marže na prosječne kredite umjerenije rasle. Unatoč neto pooštavanju uvjeta, marže na kredite za kupnju stanova i potrošačke kredite su se smanjile, djelomično odražavajući činjenicu da su tržišne referentne stope relevantne za troškove financiranja banaka porasle više od kamatnih stopa na kredite stanovništvu.

4.2. Analiza portfelja neprihodujućih kredita europskih banaka

Kvaliteta aktive banaka na području Europske unije značajno se poboljšala u posljednje 4 godine. U lipnju 2019. ponderirani prosječni omjer neprihodujućih kredita iznosio je 3%, u usporedbi sa 6% u lipnju 2015. kao što je prikazano na slici 5. Stoga se omjer neprihodujućih kredita poboljšao za prosječno 75 baznih bodova svake godine. Međutim, tempo prilagodbe znatno je smanjen u posljednjim kvartalima. Smanjenje opsega neprihodujućih kredita, brojnika omjera, uglavnom je dovelo do poboljšanja. Ukupni obujam neprihodujućih kredita u lipnju 2019. iznosio je 636 milijardi eura, što je gotovo polovica volumena neprihodujućeg kredita zabilježenog u lipnju 2015. godine. Omjer se dodatno poboljšao kao rezultat povećanja ukupnih kredita. Opseg kredita u lipnju 2019. iznosio je 21,2 milijardi eura, što je povećanje od 10% u usporedbi s lipnjem 2015. godine. Omjer neprihodujućih izloženosti poboljšao se paralelno s omjerom neprihodujućih kredita i također se kretao sporije u posljednjim kvartalima. U lipnju 2019. godine, omjer neprihodujuće izloženosti iznosio je 2,6%, što je pad u odnosu na 5,1% u lipnju 2015. (Slika 4).⁴⁰

⁴⁰ EBA (2019.), EBA reports on NPLs, preuzeto s: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/Document_library/Risk%20Analysis%20and%20Data/Risk%20Assessment%20Reports/2019//Final%20EBA%20Report%20on%20NPLs-for%20publication_final.pdf, str. 11

Slika 4: Tromjesečni trend omjera neprihodojućih kredita i neprihodojućih izloženosti te volumena neprihodojućih kredita (prosinac 2014. - lipanj 2019.)

Izvor: EBA, EBA reports on NPLs (2019.), str. 11, preuzeto s: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Risk%20Analysis%20and%20Data/Risk%20Assessment%20Reports/2019/Final%20EBA%20Report%20on%20NPLs-for%20publication_final.pdf

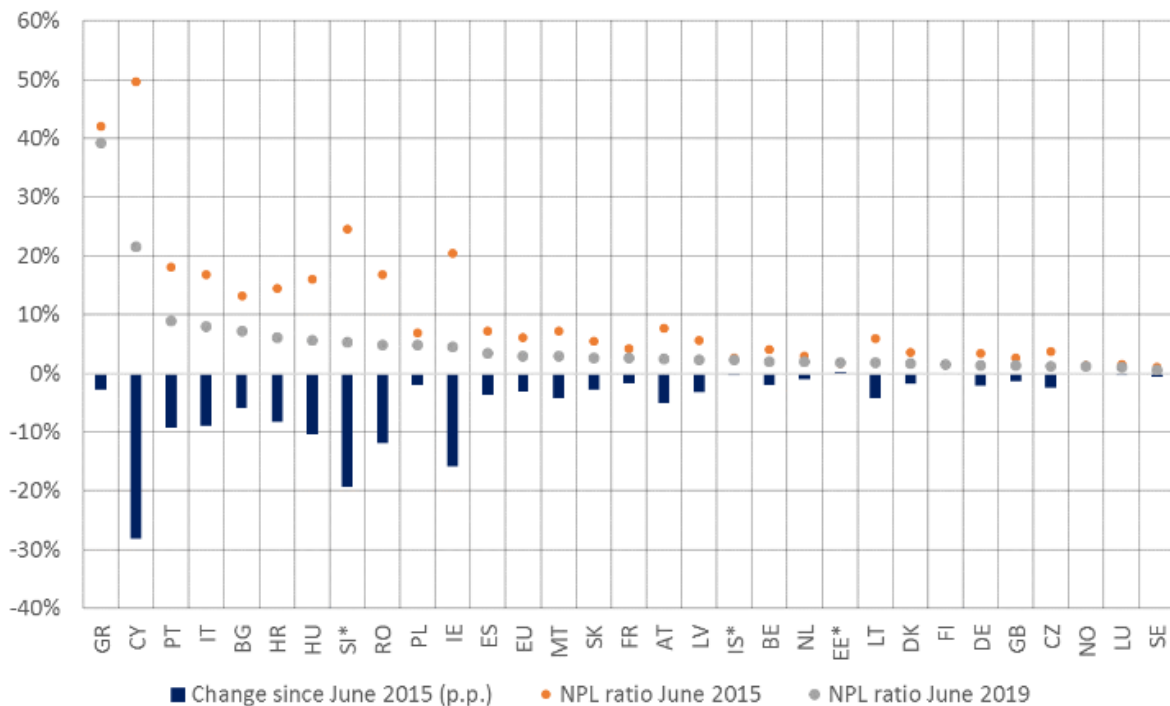
Usporedba omjera neprihodojućih kredita prijavljenih u lipnju 2015. s onima prijavljenima u lipnju 2019. naglašava da je većina zemalja EU-a doživjela poboljšanje. Banke u zemljama s visokim udjelima neprihodojućih kredita na početku razdoblja općenito su zabilježile najveća poboljšanja i glavni su pokretač smanjenja na razini EU-a. Te su zemlje također bile podvrgnute nadzornoj pozornosti od samog početka, posebno nadzora Europske centralne banke. Od tih zemalja se zahtijevalo da se pridržavaju strategija smanjenja neprihodojućih kredita. Na primjer, talijanske banke, koje imaju najveći obujam neprihodojućih, smanjile su svoj omjer neprihodojućih kredita za 9 postotnih bodova. Španjolske banke, koje su uspjele postići drugo najveće smanjenje obujma neprihodojućih kredita, smanjile su svoj omjer za više od 3,5 postotnih bodova.⁴¹

Grčka, koja ima najveći omjer neprihodojućih kredita u EU, izvijestila je o smanjenju od samo 2,7 postotnih bodova od lipnja 2015., što je također zbog toga što je omjer

⁴¹ EBA (2019.), EBA reports on NPLs, preuzeto s: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/Document_library/Risk%20Analysis%20and%20Data/Risk%20Assessment%20Reports/2019/Final%20EBA%20Report%20on%20NPLs-for%20publication_final.pdf, str. 13

neprihodojućih kredita Grčke dosegao vrhunac u rujnu 2016. na 47,1% kao što je prikazano na slici 5. Unatoč relativno malom smanjenju omjera problematičnih kredita, grčke banke zapravo su smanjile svoje količine neprihodojućih kredita za 35 milijardi eura ili 30%. Malo smanjenje udjela neprihodojućih kredita prvenstveno je posljedica značajnog razduživanja njihove bilance.⁴²

Slika 5: Omjeri neprihodojućih kredita po zemljama EU u lipnju 2015. i lipnju 2019. te promjene postotnih bodova između lipnja 2015. i lipnja 2019

Izvor: EBA, EBA reports on NPLs (2019.), str. 14, preuzeto s: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Risk%20Analysis%20and%20Data/Risk%20Assessment%20Reports/2019/Final%20EBA%20Report%20on%20NPLs-for%20publication_final.pdf

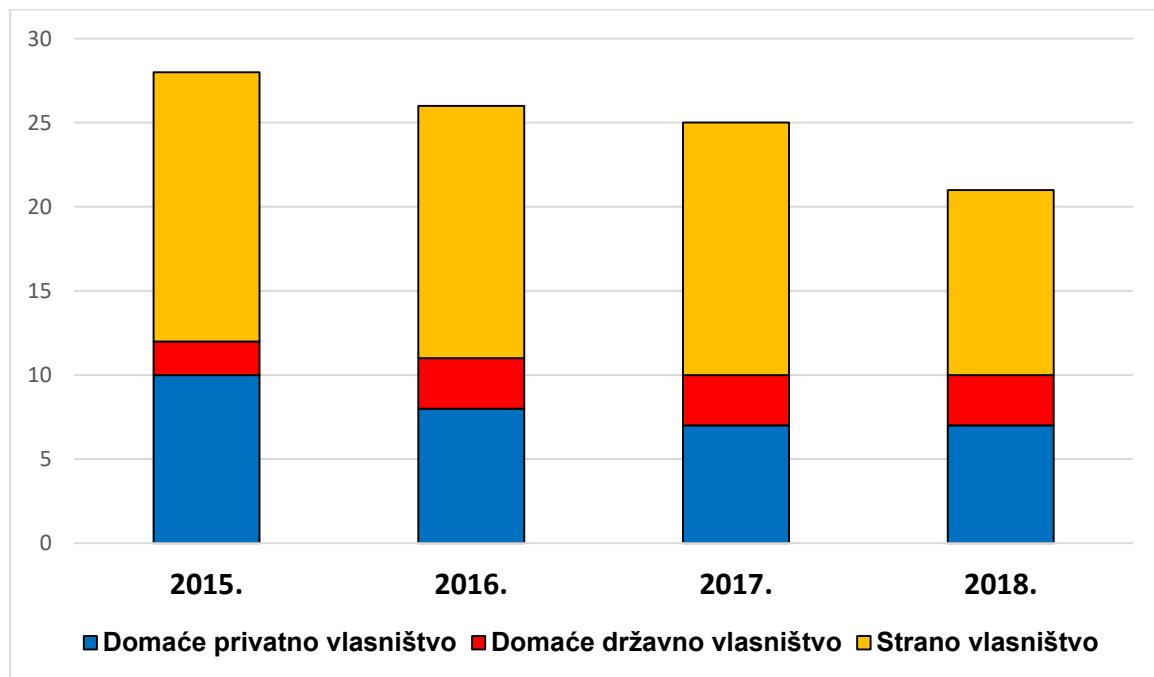
⁴² EBA (2019.), EBA reports on NPLs, preuzeto s: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/Document_library/Risk%20Analysis%20and%20Data/Risk%20Assessment%20Reports/2019/Final%20EBA%20Report%20on%20NPLs-for%20publication_final.pdf, str. 14

5. KREDITNI PORTFELJ BANAKA U REPUBLICI HRVATSKOJ

5.1. Udio banaka, te imovine banaka u Hrvatskoj prema vlasništvu i izdanim kreditima prema sektorima

Utjecajem gospodarske krize iz 2008. godine, u Republici Hrvatskoj je prisutan ubrzani trend smanjivanja kreditnih institucija. Krajem 2018. godine poslovalo je četiri stambenih štedionica te dvadeset i jedna banka.⁴³ Kao što je prikazano na grafikonu 2, od ukupno dvadeset i četiri banaka, najveću dominanciju imaju banke u stranom vlasništvu čiji broj iznosi jedanaest, najmanje banaka je u domaćem državnom vlasništvu čiji broj iznosi tri, dok je sedam banaka u domaćem privatnom vlasništvu.

Grafikon 2: Broj banaka u Hrvatskoj s obzirom na vlasništvo (2015.-2018.)

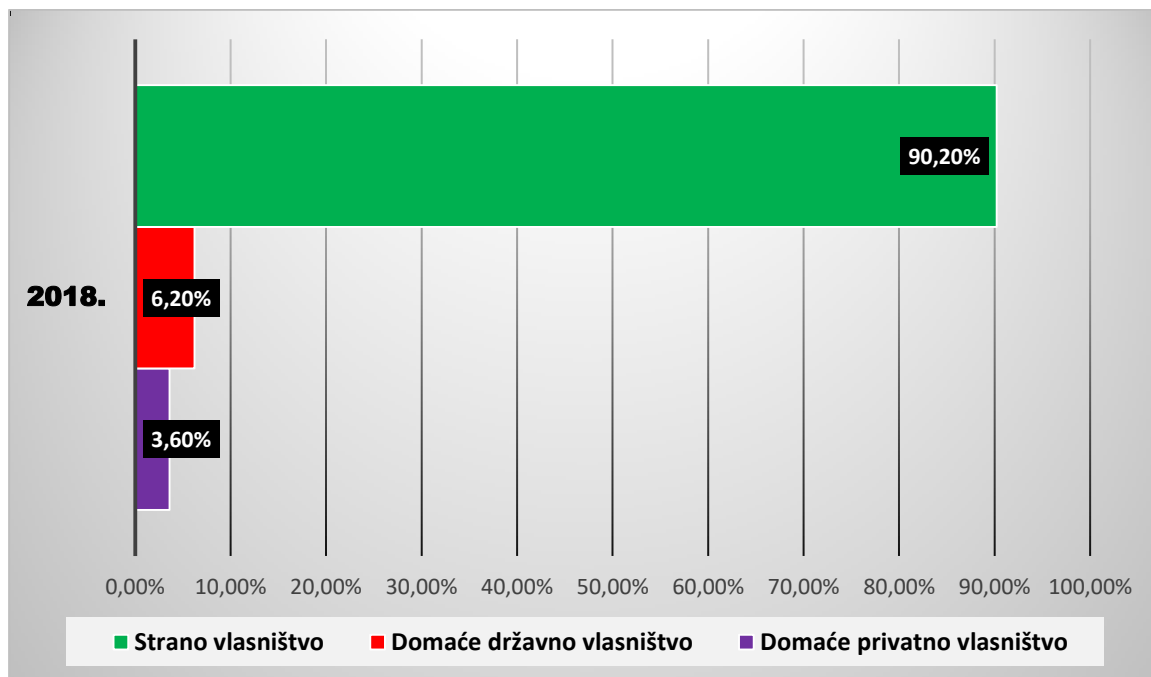
Izvor: Izrađeno temeljem podataka iz HNB-a, Bilten o bankama br. 32, kolovoz 2019., str. 7.

Iz podataka grafikona 2, broj banaka u domaćem državnom vlasništvu u Republici Hrvatskoj je najmanji. Tijekom 2015. godine bile su dvije banke dok su u razdoblju od 2016. do 2018. bile tri banke. Prema grafikonu je zaključeno kako udio banaka u stranom vlasništvu u blagom padu u 2018. godini te isti broj banaka u domaćem privatnom vlasništvu tijekom 2017. i 2018. godine.

⁴³ HNB (2019.), Bilten o bankama br. 32, preuzeto sa: <https://www.hnb.hr/documents/20182/2868711/hbilten-o-bankama-32.pdf/c1d882fe-aeb2-38e6-6484-5212bb9dca93>, str. 6

Udio imovine banaka prema oblicima vlasništva u imovini svih banaka u Republici Hrvatskoj je prikazan na grafikonu 3 gdje se može viditi da najveći udio imovine imaju banke u stranom vlasništvu dok je ostatak udjela imovine pod domaćim državnim i privatnim vlasništvom.

Grafikon 3: Udio imovine banaka u ukupnoj imovini svih banaka u RH

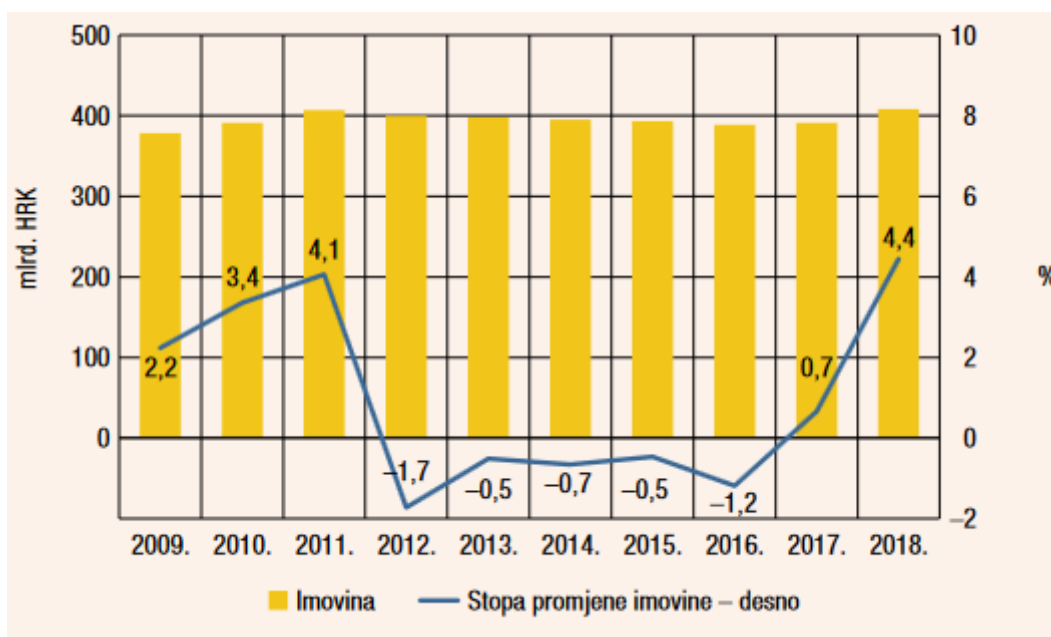

Izvor: Izrađeno temeljem podataka iz HNB-a, Bilten o bankama br. 32, kolovoz 2019., str. 7.

Šestogodišnje razdoblje pada i stagnacije imovine prekinuto je, u 2018. imovina banaka osjetno je porasla i dosegla rekordno visoku vrijednost kao što je prikazano na slici 6. Zamjetno su porasli domaći depoziti, osobito depoziti stanovništva, a i kreditna aktivnost ojačala je, posebice gotovinski nenamjenski krediti stanovništvu. U 2018. godini, rast gotovinskih nenamjenskih kredita se ubrzao, što je djelomično posljedica pooštavanja pravila stambenoga potrošačkoga kreditiranja.⁴⁴

⁴⁴ HNB (2019.), Bilten o bankama br. 32, preuzeto sa: <https://www.hnb.hr/documents/20182/2868711/hbilten-o-bankama-32.pdf/c1d882fe-aeb2-38e6-6484-5212bb9dca93>, str. 7

Slika 6: Imovina banaka u Republici Hrvatskoj

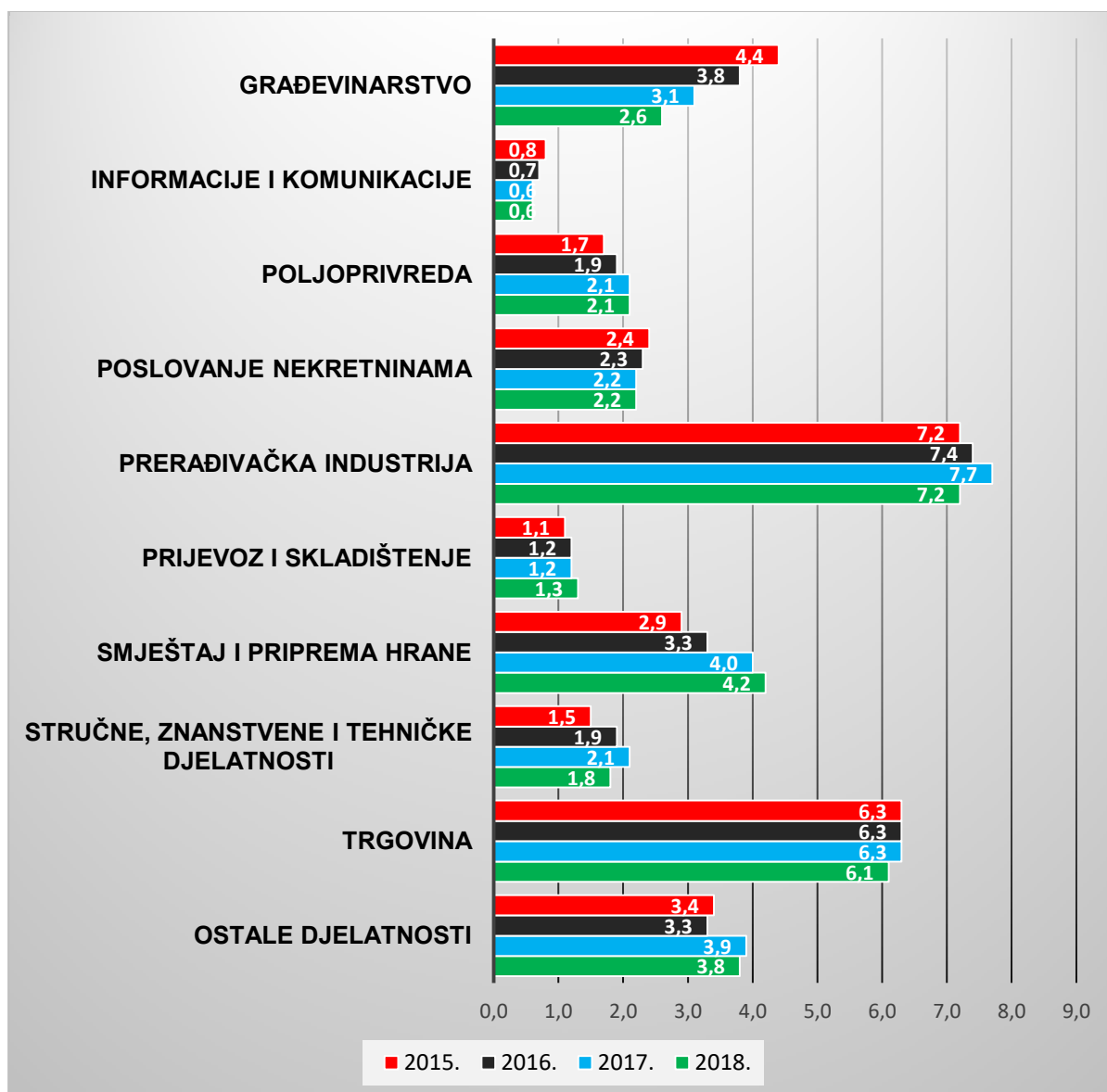
Izvor: HNB, Bilten o bankama br. 32, kolovoz 2019., str. 7, preuzeto sa: <https://www.hnb.hr/documents/20182/2868711/hbilten-o-bankama-32.pdf/c1d882fe-aeb2-38e6-6484-5212bb9dca93>

U strukturi imovine porasla je važnost visokolikvidnih stavki, osobito gotovine i depozita kod središnje banke, kao i ulaganja u dug domaće središnje države. Viškovi likvidnosti tijekom godine bili su vrlo visoki, a saldo žiroračuna kod HNB-a na kraju godine dosegnuo je čak 45,2 mlrd. kuna. On je snažno narastao u posljednjem tromjesečju godine, dok se iznos depozita u stranim financijskim institucijama smanjio. Tome su, među ostalim, pridonijele čak tri devizne intervencije u prosincu, kada je otkupima deviza od banaka kreirano 8,0 mlrd. kuna kunske likvidnosti. Na rast pričuva likvidnosti utjecala su i veća ulaganja u obveznice domaće središnje države, pa se velika izloženost prema tome sektoru još povećala.⁴⁵

Promatrajući sektor nefinancijskih društava u određenim segmentima, može se zaključiti da je došlo do pada udjela plasiranih kredita kao što je prikazano na grafikonu 4. Također, uočljiv je pad u sektoru građevinarstva zbog porasta cijena materijala. U 2018. godini je primjetan blagi rast kredita u sektoru smještaja i pripreme hrane.

⁴⁵ HNB (2019.), Bilten o bankama br. 32, preuzeto sa: <https://www.hnb.hr/documents/20182/2868711/hbilten-o-bankama-32.pdf/c1d882fe-aeb2-38e6-6484-5212bb9dca93>, str. 8

Grafikon 4: Udjeli odobrenih kredita prema sektorima (2015. - 2018.)

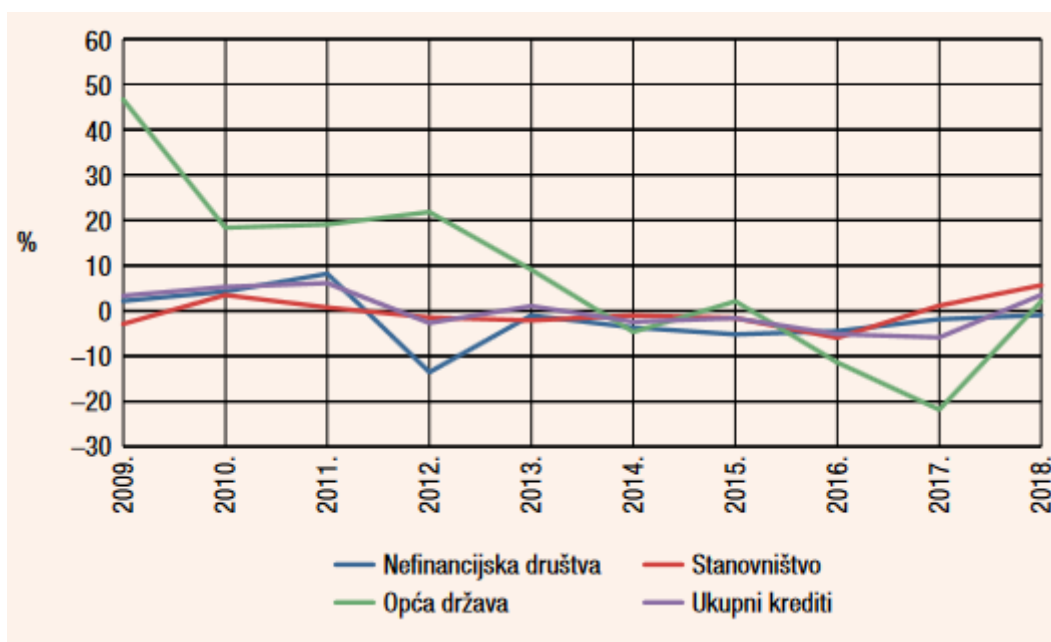
Izvor: Izrađeno temeljem podataka iz HNB-a, Bilten o bankama br. 32, kolovoz 2019., str. 25.

5.2. Analiza portfelja neprihodojućih kredita hrvatskih banaka

Od 2018. godine, pokrivenost neprihodojućih kredita je počela postupno opadati kao što je prikazano na slici 7. Najnoviji podaci upućuju na razinu pokrivenosti do koje je došlo pretežno prodajom neprihodajućih kredita i priljevom novih neprihodojućih kredita sa smanjenom razinom gubitaka.⁴⁶

⁴⁶ HNB, Udio neprihodonosnih kredita u Hrvatskoj i dalje visok, preuzeto 18. rujna 2022. s <https://www.hnb.hr/-/vicegubernier-fras-na-euromoney-konferenciji-govorio-o-neprihodonosnim-kreditima-i-pokrivenim-obveznicama>

Slika 7: Stope promjene kredita banaka

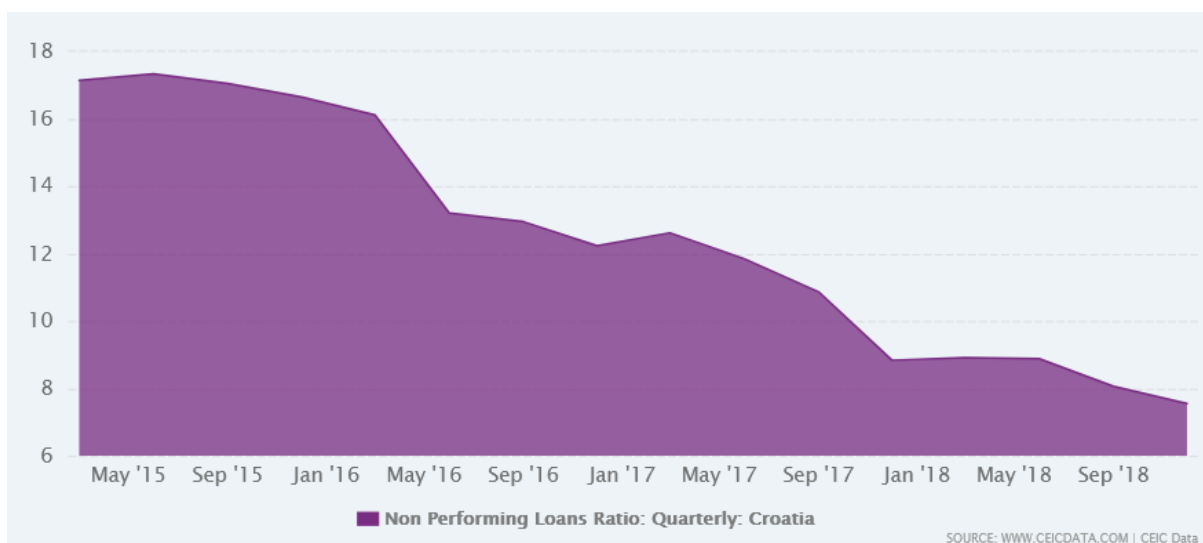
Izvor: HNB, Bilten o bankama br. 32, kolovoz 2019., str. 23, preuzeto sa: <https://www.hnb.hr/documents/20182/2868711/hbilten-o-bankama-32.pdf/c1d882fe-aeb2-38e6-6484-5212bb9dc a93>

U strukturi neprihodujućih kredita odobrenih poduzećima u najrizičnije kredite spadaju krediti odobreni djelatnostima građanstva. Zbog stagniranja prodaje u građanskome sektoru dolazi do nepovoljnog utjecaja sektora koji predstavlja jedan od najznačajnijih izvora neprihodujućih kredita u hrvatskome gospodarstvu. Krajem 2017. godine neprihodujući krediti poduzeća u građanskoj djelatnosti iznosili su čak 4,25 mlrd. kuna ili bolje rečeno 23,33% neprihodujućih kredita sektora poduzeća. U djelatnosti građanstva, prerađivačkoj industriji i trgovini neprihodujući krediti čine izrazito visokih 61,9% neprihodujućih kredita u sektoru poduzeća. Prodaja plasmana poduzećima koji su specijalizirani za naplatu i upravljanje potraživanjima. Na taj su način banke tijekom 2015. godine ukupno prodale 1,8 mlrd. kuna, dok je tijekom 2016. godine taj iznos poraso na 4,3 mlrd. kuna, a tijekom 2017. godine čak 6,1 mlrd. kuna potraživanja od sektora poduzeća s neizvjesnom naplatom.⁴⁷

Na grafikonu 5. prikazan je pad udjela neprihodujućih kredita u razdoblju od siječnja 2015. do prosinca 2018. čime se može prikazati rast kvalitete kreditnog portfelja.

⁴⁷ Ploh, M., (2018.), *Kvaliteta kreditnoga portfelja banaka u Republici Hrvatskoj*, preuzeto 19. rujna 2022. s: <https://hrcak.srce.hr/file/298576>

Grafikon 5: Pad neprihodojućih kredita u razdoblju siječanj 2015. - prosinac 2018.

Izvor: CEIC data, View Croatia's Non Performing Loans Ratio from Jan 2015 to Dec 2019, preuzeto sa: <https://www.hnb.hr/documents/20182/2868711/hbilten-o-bankama-32.pdf/c1d882fe-aeb2-38e6-6484-5212bb9dca93>

6. ZAKLJUČAK

U Europskoj uniji široka je ponuda kredita koja se nudi kako fizičkim, tako i pravnim osobama. Kredite dijelimo na dugoročne i kratkoročne gdje dugoročni krediti predstavljaju kredite s rokom otplate preko jedne godine, dok kratkoročni krediti predstavljaju kredite kojima je rok otplate do godinu dana. U kreditnom poslovanju banaka javlja se kreditni rizik koji predstavlja ne mogućnost ispunjenja obveza plaćanja kamata ili dijela glavnice od strane dužnika. Zbog toga je bitno prije odobravanja kredita provesti detaljnu procjenu tražitelja kredita kako bi se izbjegla mogućnost nastanka kreditnog rizika, te se time ugrozilo bankovno poslovanje. Upravljanje kreditnim portfeljem ključna je funkcija za banke i druge financijske institucije s velikim, višestrukim kreditnim portfeljem, koji često uključuje nelikvidne zajmove. Povijesno gledano, njegova je uloga bila razumjeti agregatni kreditni rizik institucije, poboljšati povrate na te rizike, ponekad i trgovanjem zajmovima na sekundarnom tržištu i hedžingom te identificirati i upravljati koncentracijama rizika. Za razliku od tradicionalnih funkcija pokretanja i upravljanja kreditnim rizikom koje promatraju samo pojedinačne poslove ili zajmoprimce, upravljanje kreditnim portfeljem gleda cijelu kreditnu ponudu. Upravljanje kreditnim portfeljem danas može doprinijeti instituciji. Na temelju istraživanja može se zaključiti kako su najveći korisnici kredita upravo građani. Krediti predstavljaju glavni financijski izvor kod problema s likvidnošću, te su time i izrazito važni za poslovanje poduzeća kao i život građana.

7. LITERATURA

- [1] Enciklopedija.hr, Kredit, dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=33841>
- [2] Leko, V., Stojanović, A. (2018): Financijske institucije i tržišta, Ekonomski fakultet, Zagreb
- [3] Investopedia, What is a Mortgage? [A], dostupno na: <https://www.investopedia.com/terms/m/mortgage.asp>
- [4] Podravska banka, Hipotekarni kredit, dostupno na: https://www.poba.hr/wp-content/uploads/2018/07/Hipotekarni_kredit_od_1.7.2021.pdf
- [5] OTP banka, Investicijski kredit, dostupno na: <https://www.otpbanka.hr/mali-srednji-poduzetnici/investicijski-kredit>
- [6] Živko, I., Kandžija, V.: Upravljanje bankama, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Sveučilište u Mostaru, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru, Mostar, Rijeka, 2014.
- [7] Gregurek, M. (2015.): Poslovanje banaka, RRIF Visoka škola za financijski menadžment, Zagreb
- [8] Bankrate, What are construction loans and how do they work?, dostupno na: <https://www.bankrate.com/mortgages/construction-loans-explained/>
- [9] PBZ, Sindicirani kredit, dostupno na: <https://www.pbz.hr/velika-poduzeca/sindicirani-kredit.html>
- [10] Istarska Kreditna Banka, Krediti za trajna obrtna sredstva, dostupno na: <http://www.ikb.hr/hr/kredit-za-trajna-obrtna-sredstva>
- [11] Corporate Finance Institute, Short-term loan, dostupno na: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/finance/short-term-loan/>
- [12] Rose, Peter S., Sylvia, Conway Hudgins, (2015.), Upravljanje bankama i financijske usluge, 8. Izdanje, Zagreb
- [13] ENNESS GLOBAL, What is a Lombard Loan?, dostupno na: <https://www.enessglobal.com/portfolio-finance/lombard-loans>
- [14] Credit Suisse, Pledge your assets instead of selling them. Lombard loans create liquidity., dostupno na: <https://www.credit-suisse.com/ch/en/articles/private-banking/anlagen-verpfaenden-statt-verkaufen-der-lombardkredit-verschaft-liquiditaet-201907.html>
- [15] FIMA VRIJEDNOSNICE, Riječnik, dostupno na: <https://fima-vrijednosnice.hr/podrska/rjecnik/r/>

- [16] ECB, July 2022 euro area bank lending survey, 2019., dostupno na <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2022/html/ecb.pr220719~9b59c279bf.en.html>
- [17] EBA (2019.), EBA reports on NPLs, dostupno na: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/Document_library/Risk%20Analysis%20and%20Data/Risk%20Assessment%20Reports/2019//Final%20EBA%20Report%20on%20NPLsfor%20publication_final.pdf
- [18] HNB (2019.), Bilten o bankama br. 32, dostupno na: <https://www.hnb.hr/documents/20182/2868711/hbilten-o-bankama-32.pdf/c1d882fe-aeb2-38e6-6484-5212bb9dca93>, str. 6
- [19] HNB, Udio neprihodonosnih kredita u Hrvatskoj i dalje visok, dostupno na: <https://www.hnb.hr/-/viceguverner-fras-na-euromoney-konferenciji-govorilo-o-neprihodonosnim-kreditima-i-pokrivenim-obveznicama>
- [20] Ploh, M., (2018.), Kvaliteta kreditnoga portfelja banaka u Republici Hrvatskoj, dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/298576>
- [21] CEIC data, View Croatia's Non Performing Loans Ratio from Jan 2015 to Dec 2019, dostupno na: <https://www.hnb.hr/documents/20182/2868711/hbilten-o-bankama-32.pdf/c1d882fe-aeb2-38e6-6484-5212bb9dca93>

8. PRILOZI

8.1. Popis slika

<i>Slika 1: Primjer hipotekarnog kredita Podravske banke</i>	9
<i>Slika 2: Shematski prikaz pada tržišne vrijednosti lombardnog kredita.....</i>	19
<i>Slika 3: Promjene u kreditnim standardima za zajmove ili kreditne linije poduzećima ...</i>	22
<i>Slika 4: Tromjesečni trend omjera neprihodojućih kredita i neprihodojućih izloženosti te volumena neprihodojućih kredita (prosinac 2014. - lipanj 2019.)</i>	24
<i>Slika 5: Omjeri neprihodojućih kredita po zemljama EU u lipnju 2015. i lipnju 2019. te promjene postotnih bodova između lipnja 2015. i lipnja 2019</i>	25
<i>Slika 6: Imovina banaka u Republici Hrvatskoj.....</i>	28
<i>Slika 7: Stope promjene kredita banaka.....</i>	30

8.2. Popis grafikona

<i>Grafikon 1: Kvaliteta kredita na dan 30.06.2022.</i>	4
<i>Grafikon 2: Broj banaka u Hrvatskoj s obzirom na vlasništvo (2015.-2018.).....</i>	26
<i>Grafikon 3: Udio imovine banaka u ukupnoj imovini svih banaka u RH</i>	27
<i>Grafikon 4: Udjeli odobrenih kredita prema sektorima (2015. - 2018.)</i>	29
<i>Grafikon 5: Pad neprihodojućih kredita u razdoblju siječanj 2015. - prosinac 2018.</i>	31